

Pesäputken täyteaineeksi voi käyttää luonnonmateriaaleista mm. maastosata kerättyä kuloheinää, kuivaa sammalta tai kuivaa järviruokoa. Täyteaineeksi sopii myös kuivattu heinä, oljet tai ruokohelpi -joita voi kysyä paikallisilta viljelijöiltä. Paalattuja olkia tai heiniä käytettäessä on tarkastettava, ettei täyteaine ole päässyt homehtumaan.

Maatalous- ja rautakaupoista on mahdollisuus hankkia koirankoppien kuivikkeenakin käytettävää puukuitua eli koppikuiviketta esim. RUTIREX. Puukuitumateriaalin etuna hyvä saatavuus sekä sen antibakteeriset ominaisuudet. Puukuitunauhat ovat karkeita ja pysyvät pesässä liukkaita ja heiniä sekä olkia paremmin. Puukuitu on pitkää ja kiharaa, mikä parantaa sen pysymistä pesäputken seinissä ja pesämaljan materiaalina. Puukuidun väri tummuu ensimmäisen pesintäkauden aikana. Tuoreen puukuidun väriä voi halutessaan tummentaa valelemalla esim. maa-aineksen ja veden seoksella.

Asentamisesta ja sijoituspaikoista tuotetaan Metsästäjäliiton sivuille koulutusmateriaalia:

<https://jahtimedia.fi/luonnossa/sorsan-keinopesat-elinehtona-sorsakannan-yllapidolle>

Lisätietoja löytyy esimerkiksi:

- Facebookin ”Sorsanpesäntekijät” -ryhmästä
- <https://www.waterfowlersnetwork.com/2205>
- <https://deltawaterfowl.org/hen-houses/>

Pesäputken valmistusohje – malli ”Sorsanpesäntekijä”

Työkalut ja tarvikkeet:

- työpöytä tai vastaava naarmuuntumista kestävä taso
- mustia nippusiteitä (n. 20 cm) pussi per 7–9 pesää (kelpaa tietenkin myös tarhapihdit ja 3/8 C-renkaat)
- 0,5 m sokkelikaistaa 10 m rulla / 10 pesää tai edullista 800 mm leveää aluskatehuopaa, josta leikataan 50 cm kaista per putki TAI räystäskaistaa, josta on näppärää leikata putken pituiset (80 cm) pätkät
- päätypihdit / sivuleikkurit / hohtimet / kulmahiomakone verkon katkaisuun
- ruuvinväännin tai akkuporakone
- tukevia 20 cm nippusiteitä noin 10–15 kpl / putkipesä
- täyteaine (heinä, olki, järviruoko, kuloheinä, ruokohelpi, kuituhamppu, puukuitu). Yksi säkki Rutirex puukuitua eli koppikuiviketta / 7–8 valmistuvaa pesää
- kaksi 80 cm pitkää noin 25 x 100 tai 25 x 125 mm lautaa/pesäputki (5 pesää = 10 määrämittaista 80 cm lautaa) – myös vajaasärmäinen kelpaa
- puuruuveja kokoluokka 6,0 x 75 mm noin 10 kpl / pesäputki
- suuria 250 jätessäkkejä, joihin valmiit pesät voi ujuttaa kuljetuksen ja säilytyksen ajaksi

Oheisessa kuvassa käytetään nykyistä verkkoa eli harva sisälle ja tiheä verkko ulospäin.

1. Pesäverkkorullaan on hitsattu yhteen vuorotellen kahta eri silmäkokoa.
HUOMAA, ETTÄ OHEISISSA KUVISSA OLEVASSA VERKOSSA ON VANHA, VASTAKKAINEN JÄRJESTYS!
NYKYISIN HARVA VERKKO SISÄLLE JA TIHEÄMPI SILMÄKOKO ULKOKEHÄLLE.
Yhteen pesään tarvitaan rullasta leikattu yhtenäinen pala, jossa on molempia silmäkokoja.
2. Leikkaa putkipesäverkosta noin 230 cm pala, jossa on tiheämpää verkkoa noin 140 cm ja harvempaa noin 90 cm. Siisti molemmat leikatut päät poistamalla piikit mahdollisimman lyhyiksi, turvallisuussyistä.
3. Oikaise verkkokaistaa taivuttamalla sitä kierteen vastakkaiseen suuntaan. Mitä suurempi verkko on, sitä helpompaa kasaaminen on.
4. Taivuta verkon harvemman silmäkoon pää rullamaisesti harvan ja tiheän verkon saumaan. Kiinnitä taivutettu osa ainakin viidellä (5) nippusiteellä.
5. Muotoile sisäverkko mahdollisimman pyöreäksi koko matkalta.
6. Levitä tiheä verkko tasaiselle alustalle, liitetyn sisäkierron jäädessä yläpuolelle.
7. Aseta huopakaista noin 10 cm päähän ensimmäisestä liitoksesta.
8. Lisää avoimen verkon ja huovan päälle täytämateriaali (puukuitu, heinä, olki yms.).
Alustaa vasten olevan tiheämmän verkon päälle levitetään irtonaiseksi käsiteltyä täytettä noin 5–10 cm kuohkea kerros. Tässä vaiheessa täyteainetta kannattaa levittää reilusti pitkien sivujen yli. Jätä tiheän verkon päähän 20 cm ilman täyteainetta.
9. Kääri putkipesä kokoon kuten kääretorttu. Sisäkierto kannattaa painaa melko tiukasti rullatessasi pesän kokoon.
10. Kiinnitä verkon pää muodostuneeseen pesäputkeen ainakin 5 tukevalla nippusiteellä.
11. Painele käsin verkkojen välistä pursuavat täytämateriaalit tiukasti verkkojen väliin. Toista sama pesäputken toiseen päähän. Tällä vähennät täytteen varisemista tuulen mukana.
12. Aseta toinen laudoista pystyyn putken sisälle lattialle, huopakaistan ollessa kattona.
Toinen lauta tulee pesäputken ulkopuolelle vastaavaan kohtaan sisemmän laudan kanssa.
13. Käytä akkuväännintä ja ruuvaa laudat yhteen. Ruuvien kantaosat jäävät putken sisäpuolelle ja mahdollinen laudoista läpi mennyt ruuvinpää jää pesäputken ulkopuolelle. Liitä ensi toinen pää tukevasti yhdellä ruuvilla ja käännä putki ylösalaisin. Kiinnitä sitten toinen pää 2–3 ruuvilla. Käännä putki uudelleen, kiristä ensimmäinen riivi loppuu ja lisää 1–2 ruuvia tarpeen mukaan.
14. Vesilinnut eivät tuo pesäänsä rakennusaineita.
Pesäputken sisälle asetellaan pohjalle, lautojen puolelle, asetellaan löyhästi pesäpehmiä koko matkalle 1/3 korkeudelle. Valmiit putket voi pakata jätessäkkeihin kuljetusten ajaksi.
15. Pesäputki on nyt valmis veteen asentamista varten. Muista että kaikenlaisten lintujen keinopesien asentamiseen tulee olla maan/vesialueen omistajan lupa.

Asentaminen vesistöön tai kosteikolle

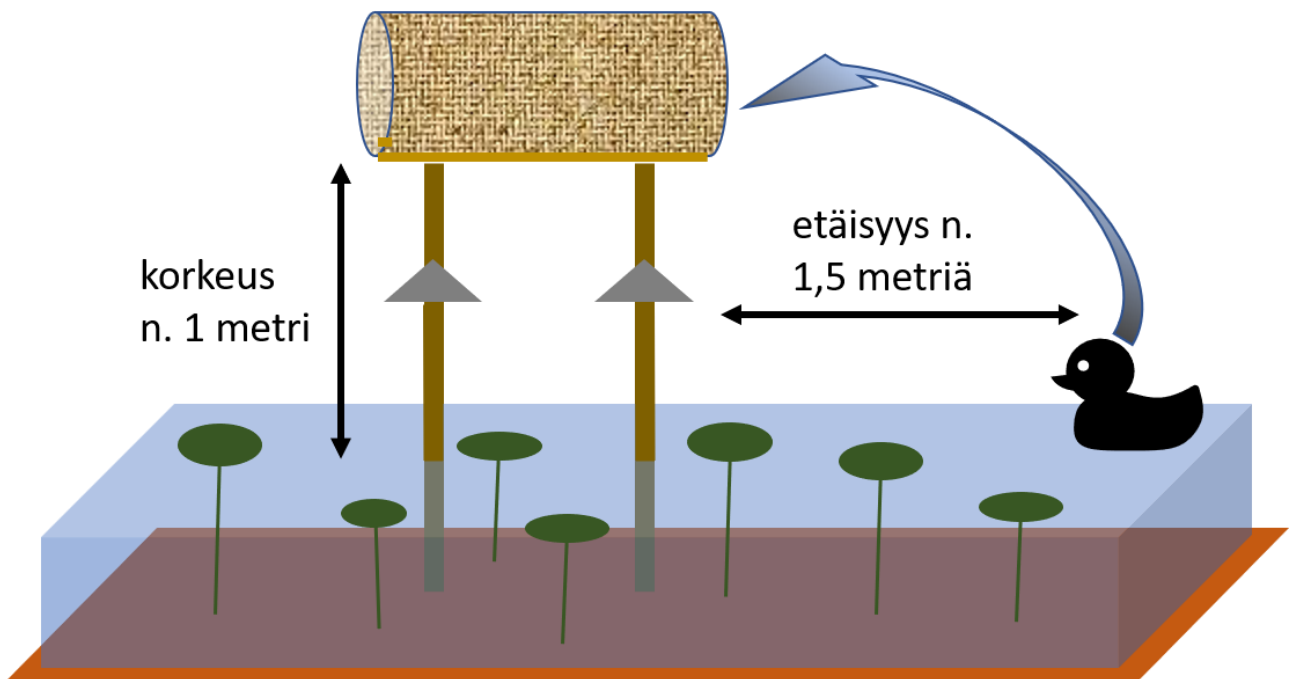
Peruseriaate kaikkien pesärakenteiden asentamisessa maastoon on se, että toimenpiteeseen on alueen omistajalta lupa.

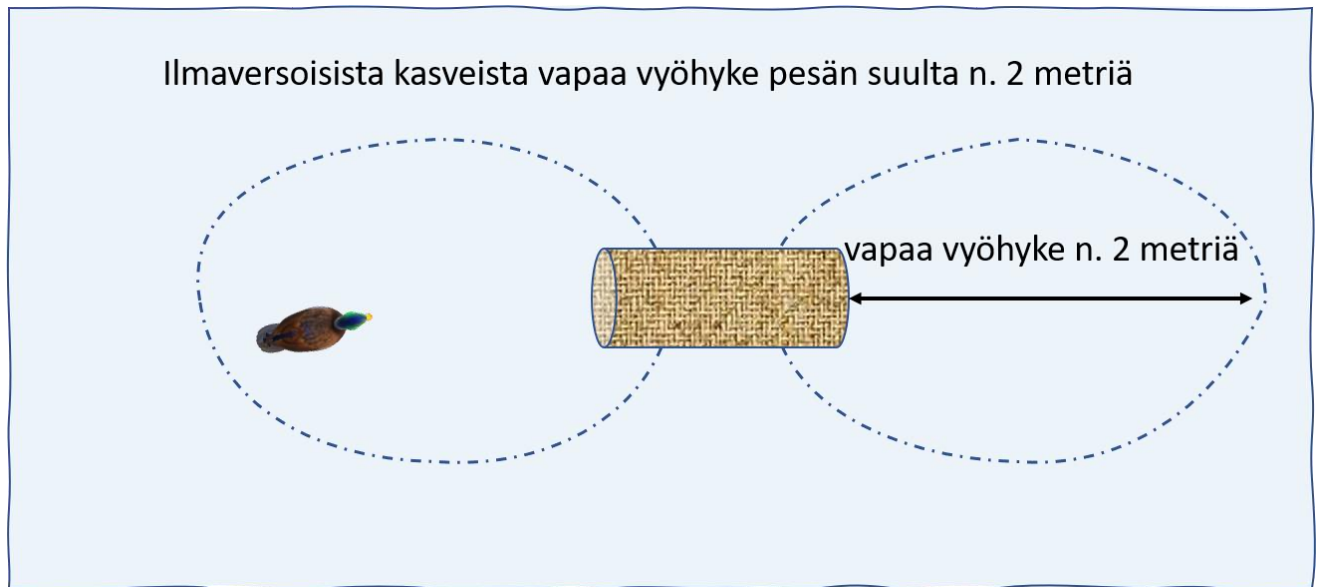
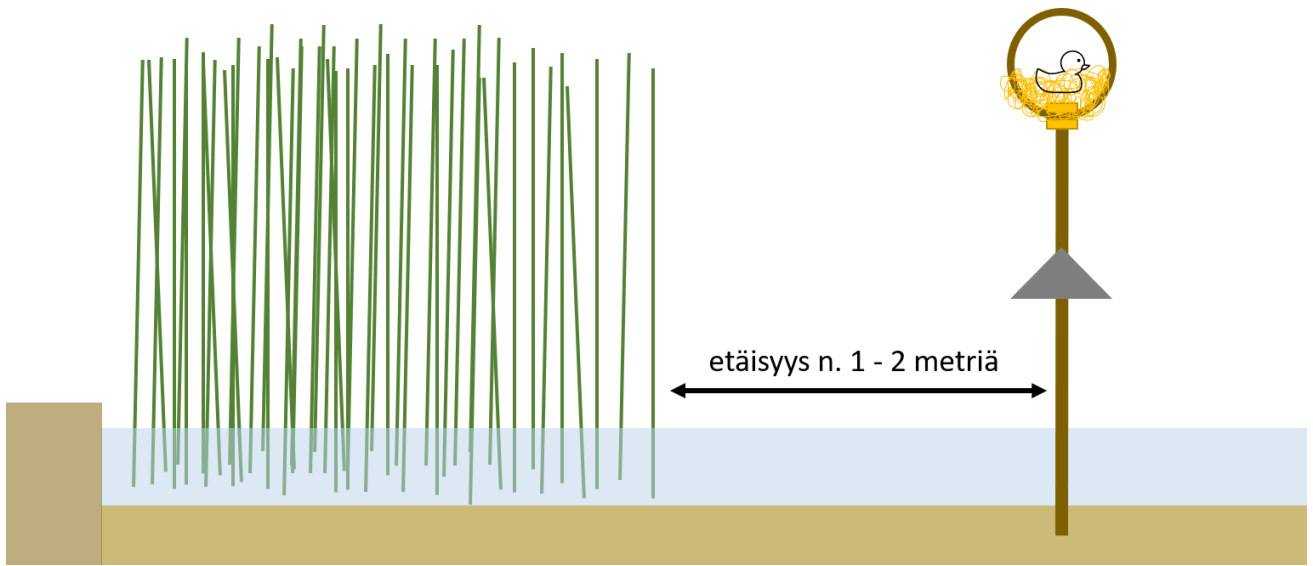
Linnunpönttöjen, pesälaatikoiden ja sorsaputkien asentaminen on ajankohtaista ympäri vuoden. Paras aika on luonnollisesti ennen pesimäkauden alkua. Putkipesien asentaminen tunnettuun poikasympäristöön on käytännöllisintä ja helpointa tehdä kevättalvella kestävän jääkannen päältä.

Muutama perusasia sorsanpesäputkien sopivien asennuskohteiden ominaisuuksista:

- **putkipesät kannattaa keskittää vesistökohteille, joilla on todettu olevan sorsalintupoikueita**
- alueelle kannattaa keskittää vieraspetopyyntiä
- pesät tulee asettaa avoveden puolelle noin 2 metrin päähän ilmavartisesta vesikasvillisuudesta
- asennussuunta pääsääntöisesti rantaviivan suuntaisesti
- pesäputken molempien päiden edessä risutonta ja ilmavartisista vesikasveista vapaata aluetta noin kaksi metriä – emot lennähtävät pesäputken vedestä
- pesä asennetaan mieluiten ainakin kahden jalan varaan – tukeva asennus pitää pesän suorassa
- jokaiseen jalkaan suositeltavaa asentaa minkin nousuaste
- jalkamateriaaliksi sopii esimerkiksi tuore luonnonpuu, pihkapuu, lehtikuusi tai haapa sekä metalliputki kuten liikennemerkkiputki
- valmiiksi sahatuista puusta jalaksi sopii käsittelemätön havupuu
- jalkojen etäisyys toisistaan noin 50–60 cm
- varmista jalkojen tukeva asennus pohjaan juntaamalla sekä pesään kulmapalalla

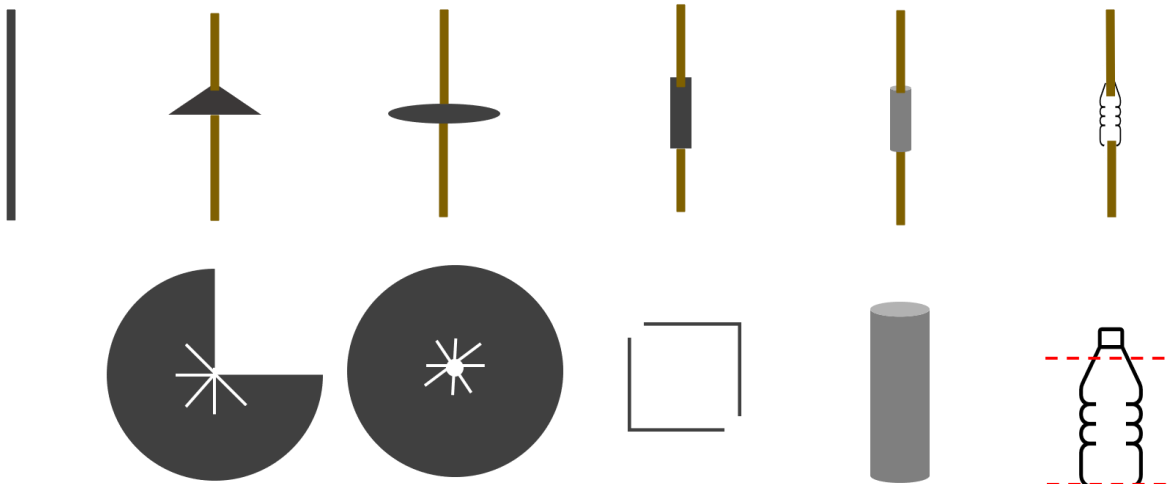

Jalustamalleja

Minkin nousuesteitä

- metalliputki

- kartioleikkaus
pellistä \varnothing n.40 cm

- ympyräleikkaus
pellistä \varnothing n.40 cm

- kulmapokkaus
pellistä pit. n.40 cm

- muoviputkea esim.
viemärip. n.40 cm

- muovipullo